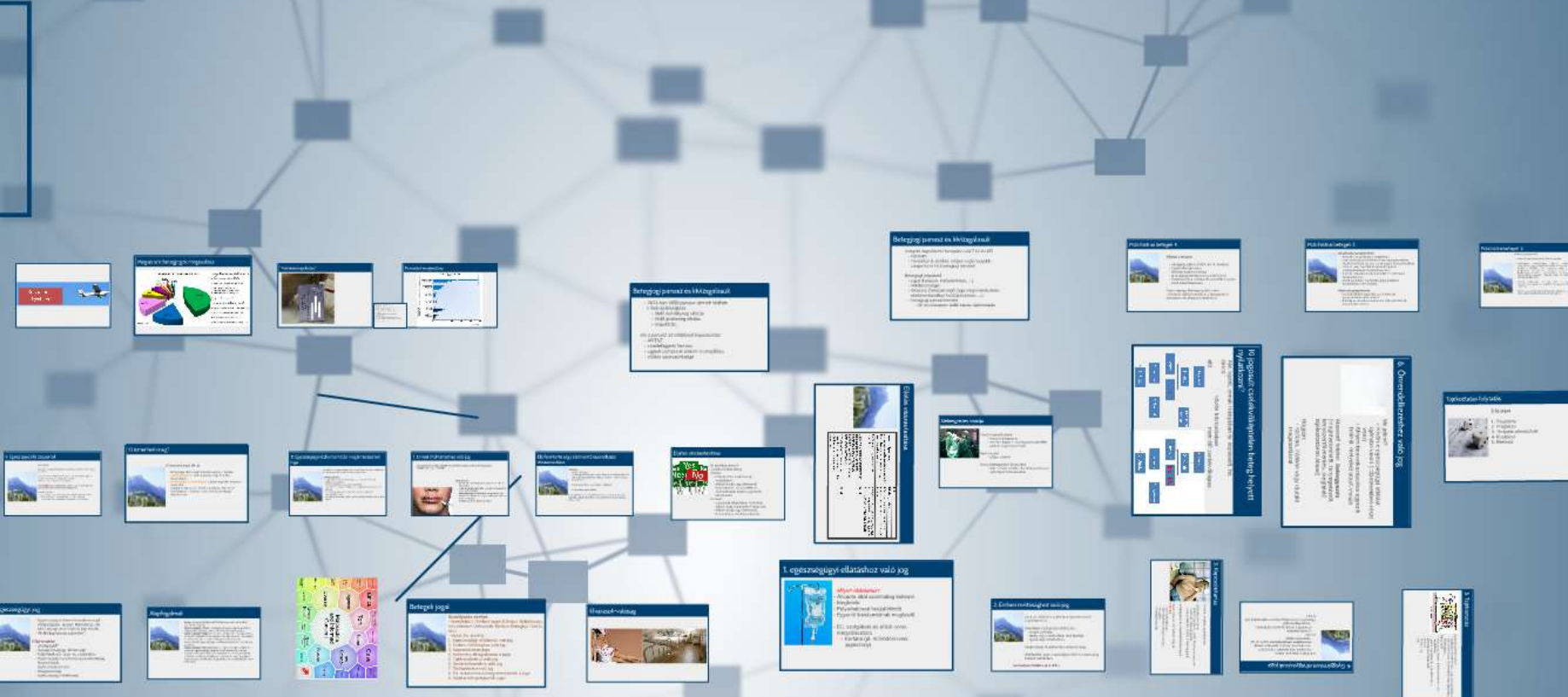

Bevezetés az egészségügyi jogba

Dr. Horváth György
orvos-jogász
ü. orvosszakértő

Bevezetés az egészségügyi jogba

Dr. Horváth György
orvos-jogász
ü. orvosszakértő

Biztos, hogy ezt akarom?

Jog-jogrendszer

Jog (jogi norma)-erkölcs

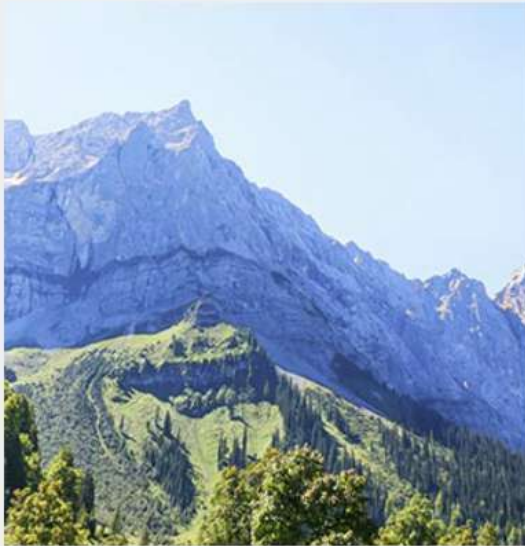
Jogrendszer: adott állam hatályos jogszabályinak rendezett összessége (jogszabályok elvek szerinti tagozódása).

Jogrend: társadalmi viszonyok kellő jogi szabályozottsága.

Jogág: jogszabályok minőségileg elkülönült, meghat. struktúrával rendelkező csoportja. Azonos jellegű jogszabályok külön felelősségi alakzattal, szankcióformával rendelkeznek.

Jogszabály

Egészségügyi jog

- Egyes jogágak elemeit tartalmazza, pl. közigazgatási, polgári, büntetőjog, stb.
- Mind anyagi, mind eljárási jogi részek
- Önálló jogág vagy jogterület?

Főbb területei

- „Betegjogok”
- Népegészségügy, járványügy
- Ellátórendszer: alap- és szakellátás
- Egészségügyi szervezés és tevékenység, finanszírozás
- Egészségbiztosítás
- Gyógyszerügy
- Egészségügyi felelősség

Alapfogalmak

- **Beteg:** az egészségügyi ellátást igénybe vevő vagy abban részesülő személy
- **Egészségügyi ellátás:** a beteg adott egészségi állapotához kapcsolódó egészségügyi tevékenységek összessége;
- **Egészségügyi dolgozó:** az orvos, a fogorvos, a gyógyszerész, az egyéb felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, továbbá az egészségügyi tevékenységben közreműködő egészségügyi szakképesítéssel nem rendelkező személy;
- **Egészségügyi dokumentáció:** az egészségügyi szolgáltatás során az egészségügyi dolgozó tudomására jutó, a beteg kezelésével kapcsolatos *egészségügyi és személyazonosító adatokat tartalmazó* feljegyzés, nyilvántartás vagy bármilyen más módon rögzített adat, függetlenül annak hordozójától vagy formájától;

Maryland

Ethics

Lack of Informed Consent

Connecticut

Patient Safety

Case

Professional Negligence

Tort

Sector

Obtain

Litigation

Other Topics

Law School

Impact

Section 2805-d

Malpractice and Informed Consent

Claims

Course

Practice

Attorney

Mental Health

Medical Malpractice Cases

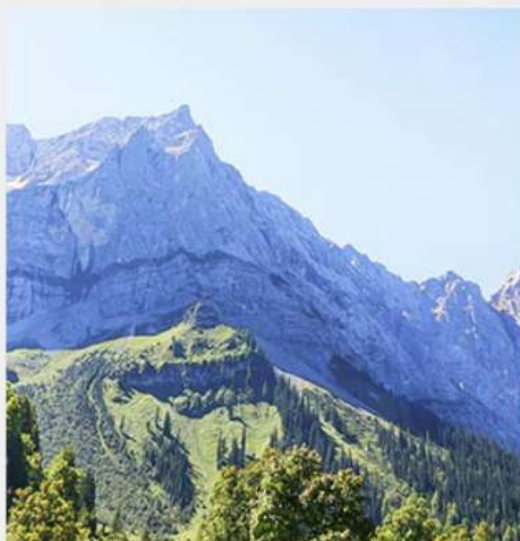
Means

MeSH Codes

Browse

Betegek jogai

Szabályozás szintjei:

- Nemzetközi (Emberi jogok Európai Nyilatkozata, Amszterdami Deklaráció, Európai Betegjogi Charta, stb.)

- *Hazai: Eü. törvény*

1. Egészségügyi ellátáshoz való jog
2. Emberi méltósághoz való jog
3. Kapcsolattartás joga
4. Intézmény elhagyásának a joga
5. Tájékoztatáshoz való jog
6. Önrendelkezéshez való jog
7. Titoktartáshoz való jog
8. Eü. dokumentáció megismerésének a joga
9. Sajátos betegcsoportok jogai

Elvárások-valóság

1. egészségügyi ellátáshoz való jog

Milyen ellátáshoz?

- Állapota által szakmailag indokolt
- Megfelelő
- Folyamatosan hozzáférhető
- Egyenlő bánásmódnak megfelelő

- Eü. szolgáltató és ellátó orvos megválasztása
 - Korlátai (pl. működési rend, jogviszony)

2. Emberi méltósághoz való jog

Csak az ellátáshoz szükséges beavatkozások végezhetőek el.

Személyes szabadság korlátozása

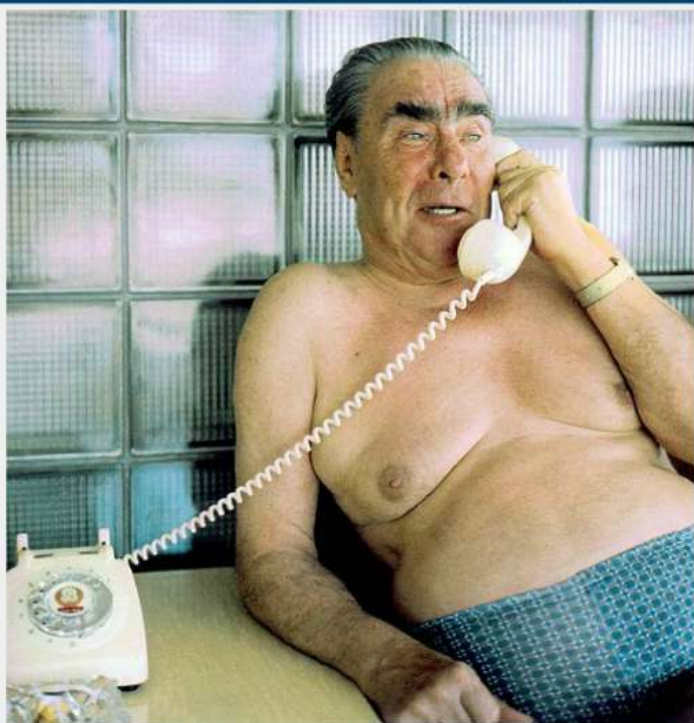
- sürgős szükség
- beteg vagy mások élete, testi épsége, egészsége védelmében.

Várakoztatás méltányolható okból és ideig.

Vetkőztetés: csak a szükséges időre és szakmailag indokolt mértékben.

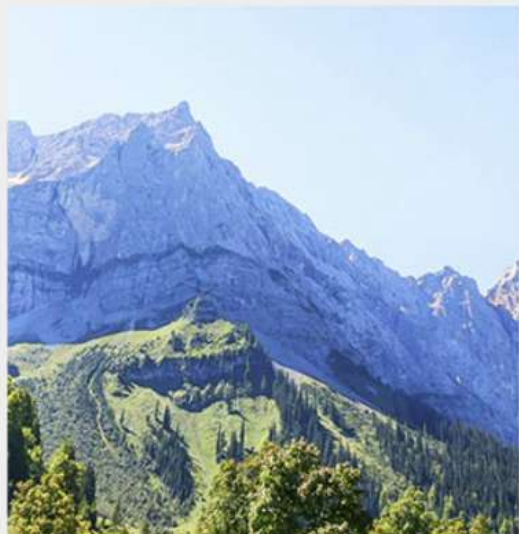
Személyhez fűződő jogok (Ptk.)

3. Kapcsolattartás

- Szóban, írásban, személyesen
- Speciális csoportok
 - kiskorú gyermek: szülő, törvényes képviselő
 - szülő nő: általa megjelölt
 - súlyos állapotú beteg: általa megjelölt
- Vallásgyakorlás, kapcsolattartás pappal
- Saját ruházat, személyes tárgyak
- **Korlátai**
 - Betegtársak joga
 - Betegellátás zavartalansága
 - Házirend
 - Fertőzésveszély

4. Gyógyintézet elhagyásának joga

A betegnek joga van, kivéve

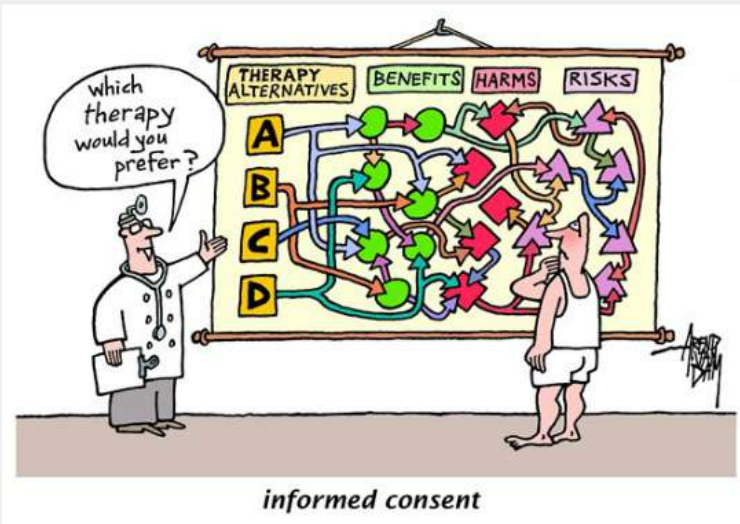
- ha mások testi épségét, egészségét veszélyezteti (fertőző, agresszív beteg)
- **törvényben meghatározott** egyéb ok (pl. életmentő ellátás)

2 mód:

- A beteg bejelenti
- Bejelentés nélkül (gyakran hajléktalan, sürgősségi osztály)

Elbocsátásról lehetőleg előzetes tájékoztatás (24 h-val)

5. Tájékoztatás

Egyéniesített formában:

- számára érthető módon, figyelemmel életkorára, iskolázottságára, ismereteire, lelki állapotára, kívánságára.

Teljes körű:

- egészségi állapot, beleértve ennek orvosi megítélése,
- javasolt vizsgálatok, beavatkozások,
- előnyök és kockázatok,
- időpont
- döntési jog
- stb.

Tájékoztatás folytatás

5 fő elem

1. Diagnózis
2. Prognózis
3. *Terápiás alternatívák*
4. *Kockázat*
5. Életmód

6. Önrendelkezéshez való jog

Mit jelent?

- Kíván-e egészségügyi ellátást igénybe venni (=döntésekben részt vesz)
- Milyen beavatkozásokba egyezik bele ill. melyeket utasít vissza.

Alapvető feltétel: **beleegyezés**
(megtévesztéstől, fenyegetéstől, kényszertől mentes, megfelelő tájékoztatáson alapul)

Hogyan:

- szóban, írásban vagy ráutaló magatartással

Ki jogosult cselekvőképtelen beteg helyett nyilatkozni?

Akit kijelöl, ennek hiányában tv. képviselő, ha nincs:

élő közös háztartásban nem élő cselekvőképes

Beleegyezés módja

Invazív beavatkozások

- Írásos beleegyezés
- Ha nem képes 2 tanú együttes jelenléte szóban vagy más módon

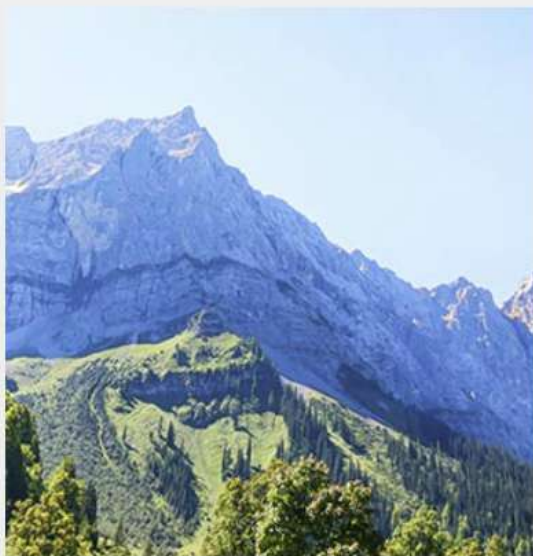
Nem invazív:

- Elég a szóbeli

Írásos beleegyezés kell továbbá

- Sejt, szövet, testrész eü. ellátással össze nem függő felhasználása

Ellátás visszautasítása

Ki	Mit
cselekvőképes beteg	Mindent, kivéve ...
ellátás, elmaradása esetén egészségi állapotban várhatóan súlyos vagy maradandó károsodás	közokirat vagy teljes bizonyító erejű magánokirat, írásképtelenség esetén két tanú
életfenntartó vagy életmentő beavatkozás	súlyos betegség, amely ... rövid időn belül - megfelelő eü. ellátás mellett is - halálhoz vezet és gyógyíthatatlan
Cselekvőképtelen és korlátozottan cselekvőképes beteg ellátás, elmaradása esetén egészségi állapotban várhatóan súlyos vagy maradandó károsodás	NEM
életfenntartó vagy életmentő beavatkozást, ha várandós és előre láthatóan képes a gyermek kihordására	NEM

Ellátás visszautasítása

Ki utasíthat vissza?
Cselekvőképes beteg

Kivéve:

- mások élete, testi épsége veszélyben
- életfenntartó vagy életmentő beavatkozás, ha várandós és előreláthatóan képes a gyermek kihordására

Korlátai:

- egészségi állapotában várhatóan súlyos vagy maradandó károsodás
- életfenntartó vagy életmentő beavatkozás visszautasítására

Életfenntartó vagy életmentő beavatkozás visszautasítása

Feltételek:

- súlyos betegség,
- az orvostudomány mindenkori állása szerint rövid időn belül - megfelelő egészségügyi ellátás mellett is - halálhoz vezet
- gyógyíthatatlan.

- 3 tagú orvosi bizottság-írásban nyilatkozik

- 3 nap múlva megismétlés

-

Cselekvőképtelen és korlátozottan cselekvőképes beteg is speciális szabályok mellett- bírósági kereset a beleegyezés pótlása iránt

7. Orvosi titoktartáshoz való jog

Beteg jogosult: az egészségügyi és személyes adatait csak az arra jogosulttal közölni, bizalmasan kezelni.

Beletartozik:

- Kinek adható felvilágosítás, kinek nem adható információ
- Csak azoknak a jelenléte, akiknek szükséges ill. a beteg hozzájárult
- Beleegyezése nélkül mások ne láthassák, ne hallhassák (kivéve ha sürgős szükség esetén ez nem lehetséges)
- Kijelölni az értesítendő személyt

8. Egészségügyi dokumentáció megismerésének joga

Főszabály: Az egészségügyi dokumentációval az eü. szolgáltató, az abban szereplő adattal a beteg rendelkezik.

A beteg jogosult:

- a gyógykezeléssel összefüggő adatainak kezeléséről tájékoztatást kapni,
- rá vonatkozó eü. adatokat megismerni,
- eü. dokumentációba betekinteni (saját költségére másolatot kérhet)
- fekvőbeteg-gyógyintézetből történő elbocsátásakor zárójelentést kapni,
- eü. adatairól indokolt célra - saját költségére írásos véleményt kapni.

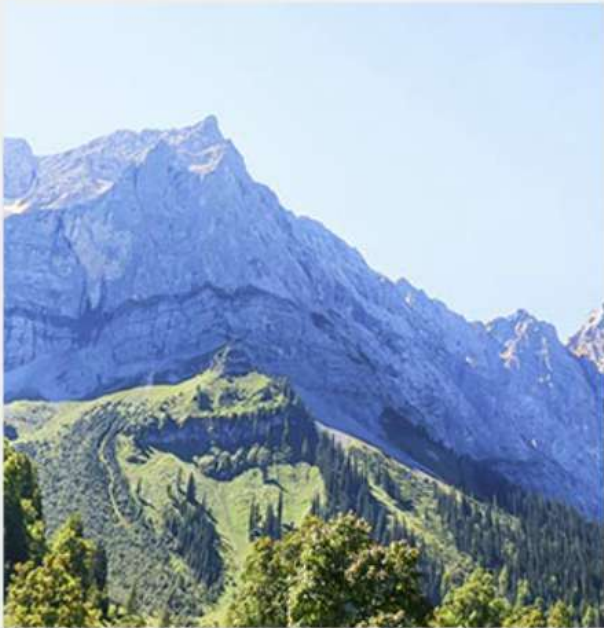
Ki ismerheti meg?

Ki ismerheti meg? (24. §)

- Beteg vagy általa meghatározott személy (írásban),
- **Cselekvőképtelen**: akit megnevez vagy tv. képv./ hozzátartozó;
- **Korlátozottan cselekvőképes**: a beteg vagy akit korábban megnevez;
- A beteg halála esetén: törvényes képviselője, közeli hozzátartozója, örököse-halál okával összefüggő gyógykezelés.

9. Egyes speciális csoportok

Gyermekek

Cselekvőképesség (Hatályos Polgári törvénykönyv- új Ptk. 2013. évi V. tv.)

Minden ember **cselekvőképes**, akinek cselekvőképességét e törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki.
Kiskorú: a 18. életévét nem töltötte be.

Korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen.

Cselekvőképtelen

- az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be
- 14. életévét már betöltött kiskorú is, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett.

9. Egyes speciális csoportok

A. Pszichiátriai betegek:

Pszichiátriai beteg: kezelőorvos a BNO szerinti Mentális és Viselkedészavar, illetve szándékos önártalom dg-t állítja fel.

Veszélyeztető magatartás: saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére **jelentős veszélyt jelenthet**, de a sürgős intézeti gyógykezelésbe vétel nem indokolt;

Közvetlen veszélyeztető magatartás: a beteg saját vagy mások életére, testi épségére, egészségére **közvetlen és súlyos veszélyt jelent**, mely azonnali intézeti gyógykezeléssel hárítható el.

- beleegyezésre az általános szabályok, de előbbi esetekben ideiglegesen el lehet tekinteni tőle;

Intézeti gyógykezelésbe vétel:

- beteg beleegyezésével (ő maga kéri)
- közvetlen veszélyeztető magatartás, orvos intézkedése alapján
- bíróság határozata alapján

Pszichiátriai betegek 2

Önkéntes gyógykezelés:

- cselekvőképes beteg felvétele előtt beleegyezett.
- korlátozottan cselekvőképes kiskorú, korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen kérheti intézetbe történő ideiglenes felvételét, ha sürgősségi vagy kötelező gyógykezelés feltételei nem állnak fenn, de intézeti gyógykezelés indokolt- kapcsolatfelvétel (végleges, ha nyilatkozattételre jogosult hozzájárul vagy az indokoltság bírósági megállapítása)
- Bírósági felülvizsgálat 72 órán belül – kérelemre (cselekvőképes beteg) vagy hivatalból (más gyakorolja helyette a döntést).
- intézeti gyógykezelés szükségességének időszakos bírósági felülvizsgálata 30 (rehab. intézetben 60) naponta.

Pszichiátriai betegek 3.

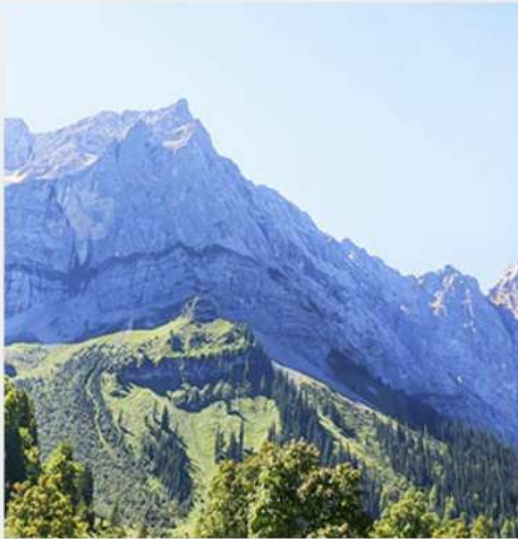
Sürgősségi gyógykezelés:

- közvetlen veszélyeztető magatartás
- csak azonnali pszichiátriai intézeti gyógykezelésbe vétellel hárítható el (sz.e. rendőrség is közreműködhet)
- 24 órán belül beszállítás indokoltságának megállapításának kezdeményezése;
- bíróság értesítés kézhezvételétől 72 órán belül határozatot hoz.
- el kell bocsátani, ha intézeti gyógykezelése továbbiakban nem indokolt.

Kötelező gyógykezelés

- veszélyeztető magatartás, de sürgősségi gyógykezelése nem indokolt.
- bíróság az értesítés kézhezvételétől számított 15 napon belül határoz

Pszichiátriai betegek 4.

Eljárás szabályai

- nemperes eljárás (1952. évi III. törvény)
- tárgyi költségmentes
- lakóhely szerinti bíróság
- igazságügyi elmeorvos-szakértő jár el
- határozat ellen a közléstől számított 8 napon belül lehet fellebbezni

Egészségügyi államigazgatási szerv:
- körözési eljárás keretében a beteg pszich. intézetben előállítását rendelheti el.

Betegjogi panasz és kivizsgálásuk

Integrált Jogvédelmi Szolgálat (2017.01.01-től)

- kérelem
- hivatalból is eljárhat: súlyos vagy nagyobb csoportot érintő betegjogi sérelem

Betegjogi képviselő

- jogai (belépés, iratbetekintés, ...)
- kötelezettségei
- feladatai (beteget segítő joga megismerésében, dokumentációhoz hozzájutásában, ...)
- betegjogi panaszkezelés
 - 30 munkanapon belül írásos tájékoztatás

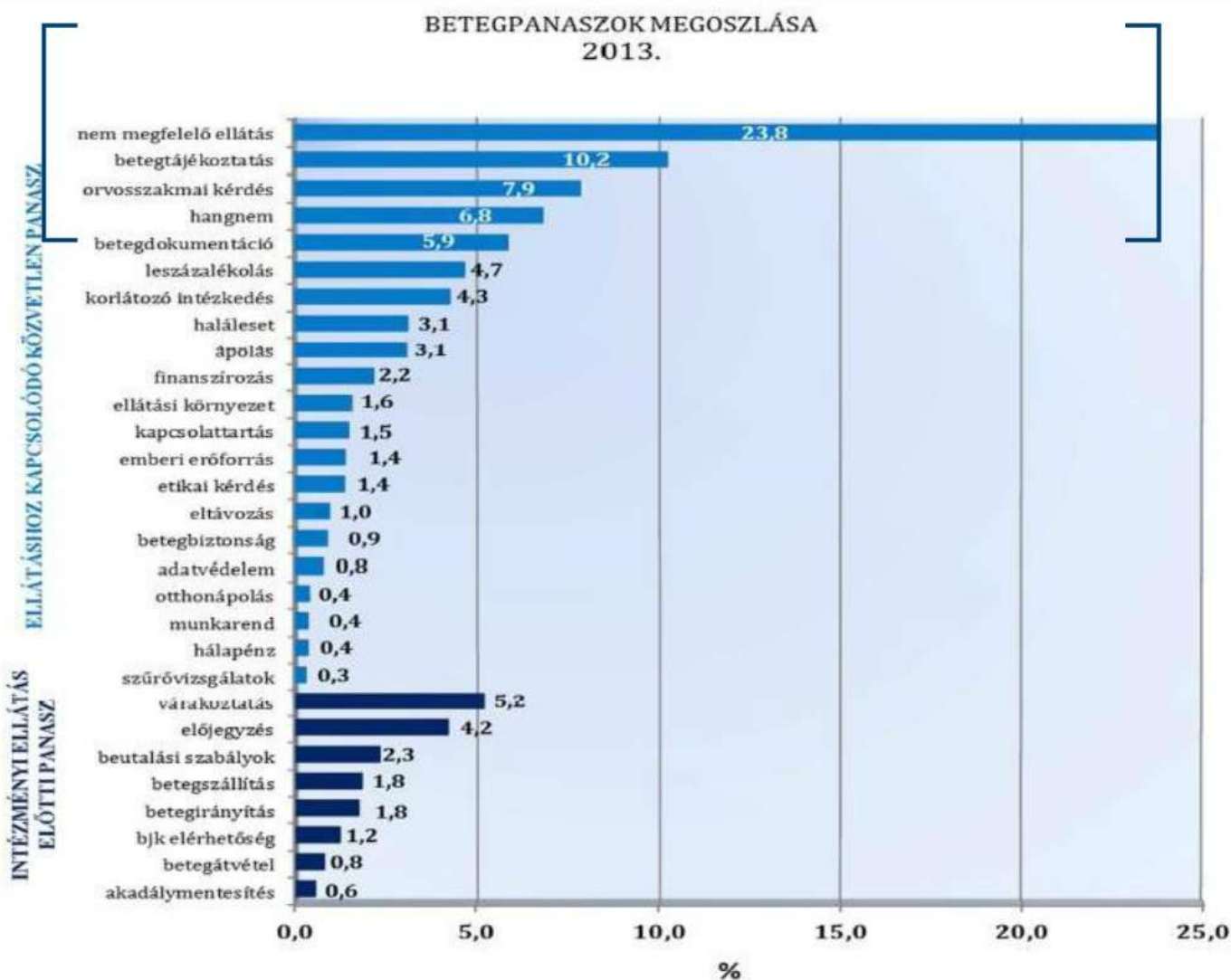
Betegjogi panasz és kivizsgálásuk

- 2013-ban 9959 panasz (ennek felében információnyújtás)
 - 3845 fekvőbeteg ellátás
 - 2648 járóbeteg ellátás
 - alapellátás.

Ha a panasz az ellátással kapcsolatos:

- ÁNTSZ
- szakfelügyelő főorvos
- egyedi panaszok érdemi kivizsgálása
- ellátás szakszerűsége

Panaszok megoszlása

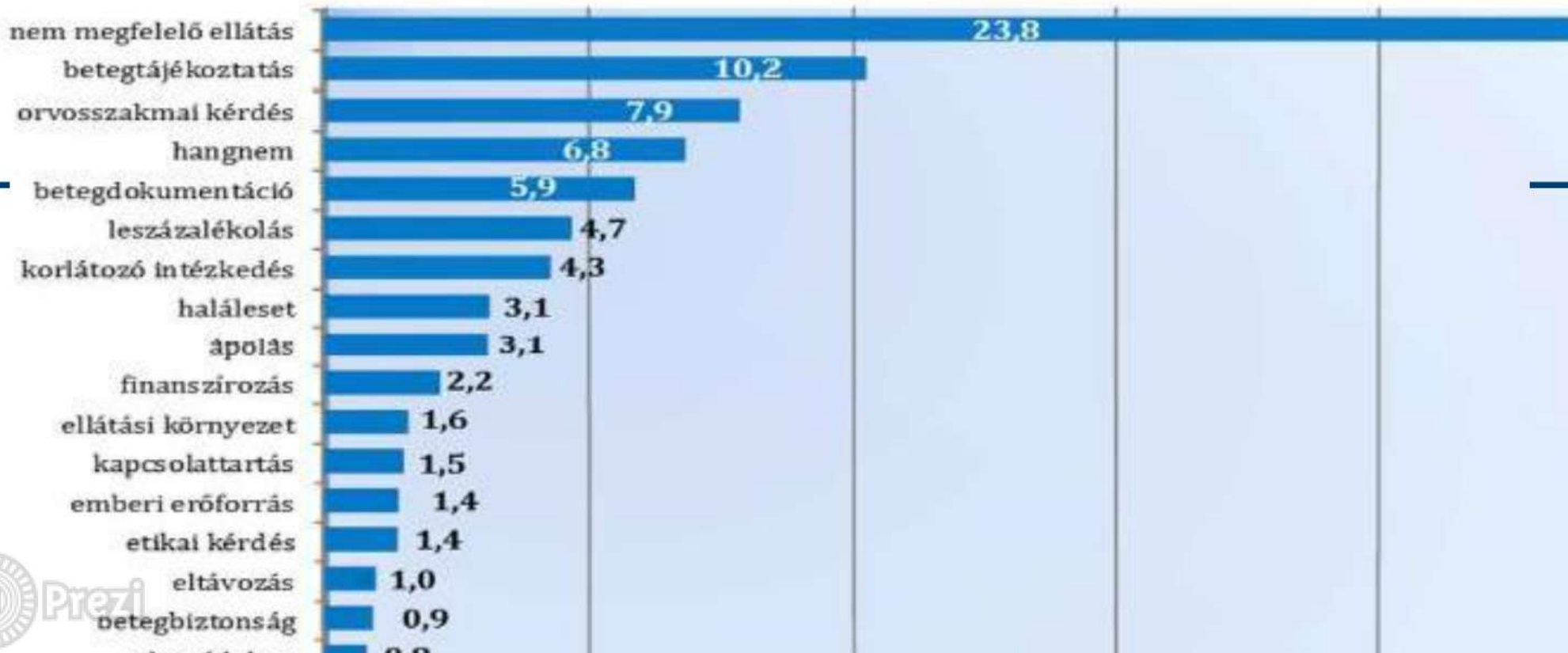

forrás: OBDK

seli

ok megoszlása

BETEGPANASZOK MEGOSZLÁSA
2013.

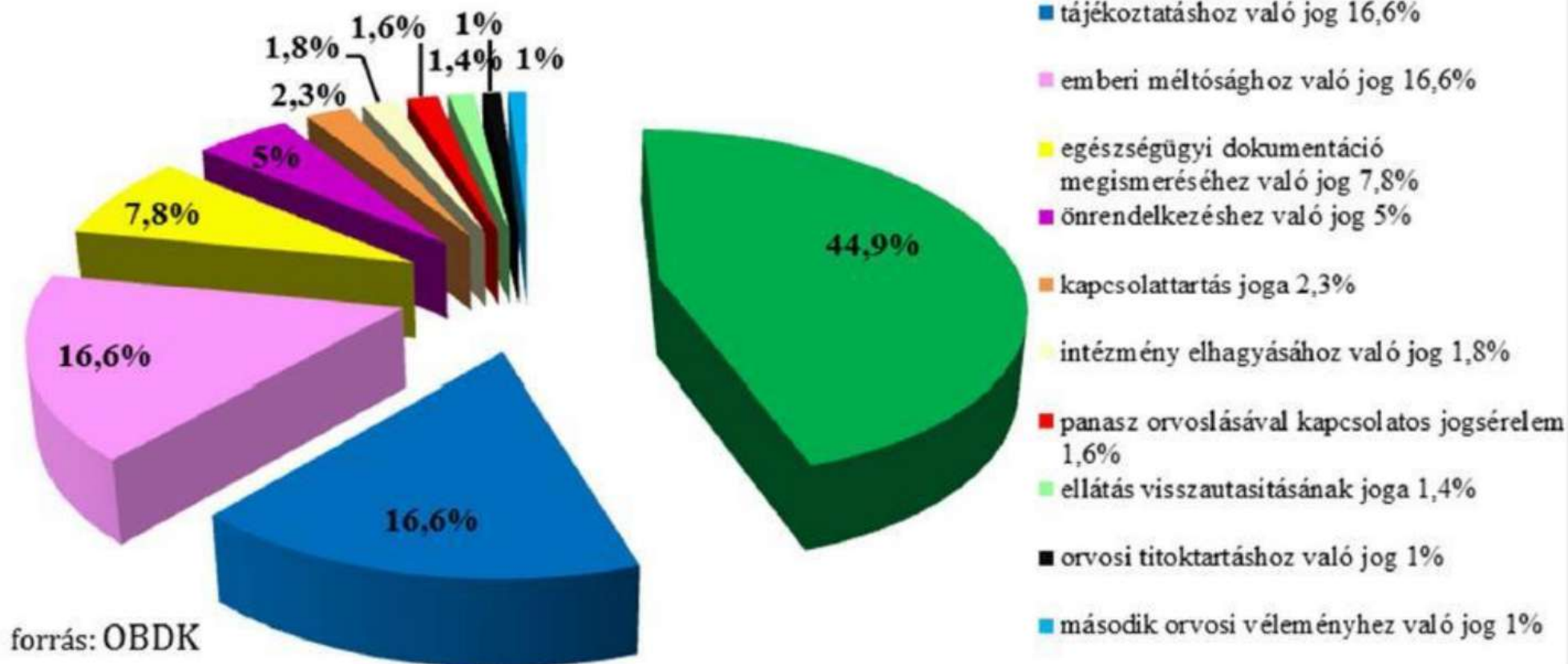

ASHGZ, KAPCSOLODO KOZVETLEN PANASZ

Megsértett betegjogok megoszlása

MEGSÉRTETT BETEGJOGOK - 2013.

"Fekvőbeteg ellátás"

Kórházi osztályon haláleset

Teendők:

- halottvizsgálat elvégzése: dokumentálni hullajelenségek, reanimatio
- halottvizsgálati bizonyítvány, lábcédula kiállítása
- hátrahagyott személyes tárgyakról gondoskodás
- tárolási és hűtési költség viselése (HVB kiállítását követő 1. munkanapig a kórház viseli ezt)
- hozzátartozó értesítése

Köszönöm a
figyelmet!

